

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-392

25.5.2023

Eir Forsäkring AB

Bilansvar

Påkjørsel – fotgjenger – mer enn lite å legge til last – avkortningsgrad – bal. § 7 (1).

Skadelidte gikk av en buss og krysset veien, da hun ble påkjørt av en bil som kom i motgående kjørefelt. Hun ble kastet flere meter ut i grøften og fikk flere bruddskader. Skadelidte måtte krysse begge kjørefelt for å komme seg bort fra bussholdeplassen. Det var ikke gangfelt der, og fartsgrensen var 70 km/t. Skadevolder ble oppmerksom på skadelidte da hun var omtrent 20 meter unna og befant seg på midtstripen på vei over. Skadevolder hadde ikke for høy fart, strekningen var lang og rett, og det var god sikt i begge retninger. Vitneutsagn bekreftet skadevolders versjon om at skadelidte kom i rask gange eller løpende ut i veien, og at skadevolder bremsset etter beste evne etter at han ble oppmerksom på skadelidte. Politiet testet ikke skadevolder for ruspåvirkning, og det var heller ikke foretatt undersøkelser som ga holdepunkter for at skadevolder var distraheret av mobil før påkjørselen. Den nærmere årsaken til hvorfor skadelidte ikke ble sett på et tidligere tidspunkt av skadevolder, var uklar. Politiet henla straffesaken mot skadevolder. Forsikringsforetaket avkortet senere skadelidtes krav med 50 %. Saken reiste spørsmål om skadelidte hadde medvirket til skaden ved egen skyld, og i så fall hvor mye foretaket kunne avkorte kravet med. Nemnda bemerket at saken måtte vurderes i lys av de tidsnære opplysninger. De fremlagte opplysningene tilsa at skadelidte var mer enn lite å legge til last for hendelsen. Nemnda kunne ikke se at skadevolder hadde opptrådt uaktsomt og konkluderte med at selskapets avkortning med maksimalt 50 % var i samsvar med praksis. Nemnda bemerket ellers at det var vanskelig å si noe mer konkret om avkortningsgraden som følge av lite informasjon om skadeomfanget. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte ble påkjørt da hun krysset en europavei i september 2021, rundt klokken 09:50. Bakgrunnen var at skadelidte hadde gått av bussen som kjørte i retning (...). For å komme vekk fra bussholdeplassen, måtte hun krysse veien.

Skadevolder, som kom kjørende i retning (...), ble avhørt av politiet samme dag:

(...) Han så ei dame som løp rett ut i veibanen, mistenkte traff henne på høyre side foran på bilen. Mistenkte bremsset helt inn, men klarte ikke å stoppe og traff da damen. Mistenkte satt og fulgte med rett frem, og slik som mistenkte husker så var det ikke så mye trafikk. Det var normal trafikk.

Mistenkte så damen ca. 20 meter før han kjørte på henne, men det kan ha vært litt mindre også.

Mistenkte så at hun kom veldig fort ut i veibanen.

Mistenkte husker ikke om det sto en buss på andre siden av veien.

Mistenkte husket ikke hvor fort han kjørte, men han pleier ikke å kjøre fort da han kjører mye med kunder.

(...)

Mistenkte forklarte på nytt at hun kom veldig fort, og mistenkte trodde at hun skulle stoppe midt i veibanen men hun begynte plutselig å løpe. Damen løp i høye hæler, så det gikk ikke veldig fort. Mistenkte bremsset ned så fort han så damen. Mistenkte så at hun prøvde, og mistenkte bremsset men det ble kollisjon.

Mistenkte erkjenner å ha kjørt på damen på E... den dagen, men mener at han ikke har noe skyld i ulykken.

Vitnet Z., som kjørte bilen bak skadevolder, ble avhørt på telefon av politiet 13.9.21. Fra avhøret siteres:

(...) Vitne lå rett bak mistenkte som kjørte på fornærmede. Vitne la merke til at det stod en buss på busslomma i motgående kjørefelt, retning (...), bussen skulle til å legge seg ut i kjørebane. Plutselig ser vitne at det kommer en skygge fra siden, rett bak den aktuelle bussen, løpende ut i vegbanen. Mistenkte som kjørte foran vitnet treffer da fornærmede slik at hun føyk ut i grøftekant.

Vitnet sa at fornærmede kom ut fra intet. Vitnet mente at mistenkte ikke hadde sjans til å unngå ulykken eller stanse. Det er vanskelig for vitne å anslå hva slags hastighet mistenkte hadde da ulykken inntraff, men han anslår en hastighet på ca. 40 km/t. Vitne så at mistenkte rakk å bremse litt rett forut for ulykken, vitnet så bremselysene på bilen til mistenkte.

Vitnet anslår at rett forut for ulykken så kjørte de i rundt 55-60 km/t og vitnet tror han lå ca. 20-25 meter bak mistenkte.

Vitnet presiserte for rapportskriver at mistenkte ikke hadde sjanse til å stoppe for fornærmede. Vitnet mener at mistenkte er helt uten skyld og at fornærmede kom ut fra ingenting.

Lokalavisen skrev en artikkel om hendelsen samme dato. Der fremgikk blant annet at skadelidte ifølge operasjonsleder i politiet "kom løpende ut i veien bak en buss". Videre opplyste operasjonslederen ifølge artikkelen at "fører av bilen ikke hadde mulighet til å stoppe for å avverge ulykken" og at skadevolders bil kom "i lav hastighet". Operasjonsleder la til at skadelidte hadde løpt "omtrent rett på bilen" på et sted hvor det "det ikke er naturlig å krysse veien".

I politidokumentet "Anmeldelse av vegtrafikkulykke" datert 15.9.21, ble det vist til at fartsgrensen på stedet var 80 km/t. Riktig fartsgrense er 70 km/t. I anmeldelsen ble det videre beskrevet god sikt og opphold med tørr og bar vei. Det ble videre vist til at skadevolders bil hadde "mindre materielle skader i front på høyre side av panseret". Politibetjenten som skrev anmeldelsesdokumentet snakket også med flere vitner etter hendelsen. Fra gjengivelsen av samtalen med vitne X. siteres:

(...) Han forklarte at han og søstera hans hadde kommet kjørende på E... retning (...). Han anslo at han var ca. 50 meter unna da ulykken inntraff. Han forklarte at han så ikke selve foranledningen til ulykken, men at en dame kom ut fra intet midt i vegbanen og ble truffet av en bil som kjørte retning (...). I følge vitne X. mente han at bilen hadde ganske lav hastighet da den traff personen. (...)

Videre siteres fra gjengivelsen av samtalen med vitne Z.:

(...) Z. var veldig tydelig på at mistenkte var helt uten skyld og at fornærmede hadde kommet ut fra intet midt i vegbanen. Han mente at mistenkte ikke hadde sjans til å stoppe helt opp for fornærmede.

På bakgrunn av funnene på stedet og samtalene politibetjenten hadde hatt med involverte på stedet, beskrev han dette hendelsesforløpet:

(...) Fornærmede skulle på jobbintervju og hadde hastverk. Fornærmede hadde gått av bussen retning (...) på busslomma ved E... (...). Fornærmede hadde deretter løpt bak bussen og forsøkt å krysse vegbanen. Enhet A kom kjørende (motsatt retning) og forsøkte å stanse, men rakk ikke å stanse før han traff fornærmede med fronten av bilen sin. Fornærmede "fløy/spratt" 4-5 meter bilen og landet i grøftekant foran busslomma retning (...). I følge vitner på stedet hadde ikke enhet A sjans til å unngå å kjøre på kvinnen, ettersom hun kom veldig brått på.

Illustrasjonsmappen i politidokumentene viste at strekningen skadelidte ble påkjørt var en lang rett strekning. Fra bussholdeplassene var det god sikt begge veier.

Skadelidte ble deretter avhørt av politiet 7.10.21. Ifølge avhøret forklarte skadelidte at hun etter å ha gått av bussen først sjekket om det var et gangfelt eller en undergang hun kunne krysse veien på. Videre siteres fra avhøret:

(...) Det fremstod som tryggest å krysse veien lengst bak i busslommen, og dette var også tegnet opp på (...) sin nettside. Hun gikk lengst bak i busslommen. Hun så om det var mulig å gå enda lenger bak, men der var det en grøft ned og ikke mulig å gå. Hun gikk bak i busslommen og så til venstre og til høyre og så til venstre igjen. Da hun ikke så noen bil til høyre og bilen til venstre var langt nok unna begynte hun å gå. Da hun omtrent var ved den gule stripen merket hun noe mørkt som kom mot henne i høy fart. Hun hørte et smell, en lyd og så så hun noe hvitt, og trodde hun var død. (...)

På spørsmål om hun observerte hvordan trafikken var svarer hun at hun så på bilene og hvor det ville være best å gå over. Det var ikke kø, men det var en jevn strøm av biler på veien. (...) På spørsmål om hun husker om bussen hadde kjørt eller fortsatt stod på busslommen da hun skulle krysse svarer hun at hun ikke husker.

Senere i avhøret gjentok skadelidte at hun så til sidene før hun krysset veien og at det "kom ingen bil fra høyre og bilen hun så til venstre var langt nok unna". Hun forklarte videre at hun krysset veien i gangtempo, at hun ikke gikk rett ut i veien bak bussen og at hun verken hadde ørepropper i ørene eller mobilen i hånden da hun krysset veien. Hva gjaldt plasseringen hennes i veien under og etter påkjørselen siteres:

(...) Hun mener hun hadde kommet seg ut av det venstre kjørefeltet da hun ble truffet. Hun var enten ved gulstripen eller litt over i det høyre kjørefeltet. Det mørke kom mot henne fra høyre side. (...) På spørsmål om hvor hun var i veibanen etter at hun hadde blitt truffet svarer hun at hun (...) ikke var i veibanen. (...)

Under avhøret fikk skadelidte opplyst at skadevolder hadde forklart at hun kom veldig fort ut i veibanen og at han umiddelbart hadde tråkket bremsen helt inn. Til dette bemerket skadelidte blant annet at dersom hun hadde kommet så fort ut i veibanen, så burde skadevolder ha sett henne krysse venstre felt. Skadelidte forklarte videre til politiet at hun som følge av påkjørselen hadde fått brudd i begge leggbeina, kul i hodet, sannsynligvis en hjernerystelse, skade i venstre tommel, et "gigantisk" skrubbsår på venstre side, brudd i ryggen og tverrtaggene i ryggen, samt brudd i bekkenet.

Vitne X., som kjørte sammen med søsteren sin i retning (...) på ulykkestidspunktet, ble avhørt av politiet 14.10.21. Vitnet forklarte:

(...) Når de nærmer seg (...) ser vitne en dame blir truffet av en sort (...). Vitne tror hun blir truffet i baksiden eller rumpa. Vitne så ikke hendelsen før hun ble truffet. (...)

Når vitne så hun ble truffet var han ca. 30 meter unna hendelsen.

(...)

Vitne vet ikke hvor fort mistenkte kjørte, men tror ikke han kjørte så fort i det bilen traff fornærmede fordi den stanset få meter etter de traff hverandre. Fornærmede vet ikke men tror bilen stanset 4-5 meter etter de traff hverandre.

(...)

Vitne reagerer på at mistenkte sto i telefonen så raskt ettersom vitne selv var i kontakt med 113 etter 30-40 sekunder. Vitne regner med mistenkte var i telefon med 113. Vitne forklarer at han ikke så mistenkte legge på telefonen. Vitne forklarer at mistenkte var velig raskt ute av bilen og var allerede i telefonen da. Det er mulig han snakket med 113, men det kan være interessant for politiet å undersøke om mistenkte var i telefonen på ulykkestidspunktet.

(...)

vitne forklarer at det er en belastet vei og at det var mye trafikk nordover når ulykken skjedde.

Vitne legger til at når han kjørte på steinssletta så han en buss 300-400 meter foran seg. Når hans søster hadde sagt at fornærmede kom fra en buss skjønte han at fornærmede må ha kommet fra den bussen. Vitne så ikke den bussen ved ulykkestedet.

Saken mot skadevolder ble deretter henlagt av politiet, jf. brev av 15.10.21. Skadelidte klaget på politiets henleggelse i e-post av 21.10.21.

Deretter sendte skadelidte 29.10.21 inn et foreløpig erstatningskrav til foretaket.

Utfyllende klage til politiet ble gitt i brev av 3.11.21. Bistandsadvokaten til skadelidte pekte da på at etterforskningen hadde vært mangelfull. Dette ble blant annet begrunnet med at politiet for eksempel ikke hadde testet skadevolder for promille eller undersøkt nærmere om han hadde brukt mobil under hendelsen.

Klagen over politiets henleggelse ble ikke tatt til følge, jf. påtegningsark datert 9.11.21. Statsadvokaten omgjorde imidlertid henleggelsen 10.1.22. Det ble begrunnet med at det blant annet var uklart når skadevolder oppdaget skadelidte i veibanen. Ifølge omgjøringsvedtaket var det også ønskelig å for eksempel klarlegge skadevolders eventuelle mobilbruk.

Forsikringsforetaket avkortet skadelidtes krav med 50 % i e-post av 4.2.22.

Vitne Y., som satt i bilen med X., ble avhørt over telefon 21.3.22. Hun forklarte at "Plutselig, i motsatt kjørefelt for dem, var det en dame som blei kastet opp i lufta" og landet i grøfta. Vitnet forklarte at hun ikke hadde sett skadelidte gå av bussen eller løpe over veien, men at hun først så henne da hun ble truffet av bilen. På bakgrunn av dette antok vitnet at skadelidte hadde løpt ut i veien foran bussen. Vitnet forklarte likevel at hun ikke husket å ha sett bussen eller hvor den var da skadelidte ble påkjørt. Hun opplyste videre til politiet at skadelidte var "nesten helt over det andre kjørefeltet" da hun ble truffet. Vitnet trodde ikke skadelidte hadde gått ut i veien bak bussen. Hun presiserte deretter at hun ikke husket om det var noen buss i busslommen. Dersom det ikke var noen buss der, mente hun skadevolder burde ha sett skadelidte da hun krysset veien. Motsatt forklarte vitnet at dersom bussen var der, ville den fort ha vært til hinder for sikten til skadevolder. Vitnet forklarte seg også nærmere rundt skadevolders opptreden etter påkjørselen:

(...)

Sjåføren hadde blitt sittende en stund i bilen. Han satt da i telefonen. Hun veit ikke om han hadde sittet i telefon da han kjørte på damen.

Vitne ønsket å legge til at mannen som hadde kjørt på damen, etter hvert hadde kommet ut av bilen sin. Han hadde da stått mer eller mindre ved siden av sin egen bil. Hun tror han sto og pratet i telefonen. Hun sa at han ikke hadde kommet bort til den skadde dama.

(...)

Vitne hadde snakket raskt med sjåføren. Han hadde sagt at det ikke var hans skyld at kollisjonen skjedde. Han hadde ikke sagt noe om årsaken til kollisjonen. (...)

Skadevolder ble avhørt på nytt 28.3.22. Han gjentok da at skadelidte "plutselig" hadde kommet ut i veien og at han ikke klarte å bremse nok til å unngå å treffe henne. Dette gjentok han flere ganger under avhøret. Han forklarte i tillegg at han "hadde sett henne, og hun hadde bare fortsatt over veien". Videre siteres fra avhøret:

(...) Sett i forhold til hvordan bilen han står parkert på bildene, sa han at han mest sannsynlig har kjørt litt ut mot kanten på veien for å unngå henne. Han pleier ikke å føre bilen slik i kjørefeltet. Han ligger alltid midt i feltet når han kjører.

(...)

Mistenkte blei spurt hvor fornærmede var i kjørebane da han oppdaget henne. (...) Han klarer ikke å huske hvor i veien fornærmede var, da han blei oppmerksom på henne. Han hadde kikket rett frem da han kjørte. Han har kjørt bil i mange år. Han mener hun må ha gått over veien nære en annen bil som kjørte i motsatt kjørefelt, for han kan ikke huske å ha sett henne krysse det motsatte kjørefeltet, før han traff henne i sitt eget kjørefelt. Hun kom veldig raskt på han.

(...) Han sa at han hadde truffet henne mer midt på bilen om han selv ikke hadde bremsset opp. Han husker at det han blei skjøvet fremover i selen da han bremsset og han husker lyden da han bremsset. Han gjorde sitt beste.

(...)

På spørsmål om han huske noen buss på stedet, sa han nei. Han klarer ikke å huske det.

På spørsmål om hvorfor skadevolder ikke klarte å stanse hvis han så skadelidte rundt 20 meter før påkjørselen, forklarte han at avstanden "kanskje var kortere enn det han hadde sagt til politiet". Han forklarte videre at skadelidte ikke gjorde tegn til å stoppe da han oppdaget henne og at hun holdt jevn fart over veien. Skadevolder forklarte videre at han trodde og mente skadelidte burde stoppet opp midt i veibanen. Han uttalte også at han ikke kunne hatt særlig stor fart, ettersom det ikke var noen bremsespor etter bilen.

Skadevolder ble deretter bedt om å forklare sitt forhold til mobilbruk under kjøring:

(...) Han sa han har handsfree med høyttaler i bilen når han kjører. Alle bilene deres har det. Han har ikke for vane å holde på med telefonen sin under kjøring. Det er ikke lov i firmaet.

Mistenkte blei spurt om han hadde brukt mobilen rett forutfor ulykken. Han sa at han ikke hadde brukt telefonen sin rett før ulykka. Han blei også spurt om det var noe annet som kunne ha fanget hans oppmerksomhet inne i bilen eller på utsiden. Han sa det ikke var noe annet som hadde tatt oppmerksomheten hans vekk fra veien.

(...)

Mistenkte blei gjort kjent med at vitne hadde sett mistenkte komme ut av bilen med en mobiltelefon i hånda som han holdt mot øret. Han satt ikke i telefonen da han kjørte bilen og ulykka skjedde. Mistenkte sa at han ikke husker at han snakket i telefonen da han gikk ut av bilen sin. Han mener at han ringte da han var på utsiden av bilen. Han hadde ringt ambulanse etter ulykka, men fikk det ikke til. Det kan hende det var det han holdt på med da vitne så han. Han sa at han har handsfree i bilen. Det er høyttaler i bilen og den fungerer ikke på utsiden av bilen. Da må han holde telefonen i hånda og prate. Han hadde ikke handsfree-propper til mobilen på det tidspunktet. Han føler det er viktig for han i forhold til det med mobiltelefonen og bruken av det under kjøringen. Han har ikke brukt den da han kjørte bil. Han sa at han hadde snakket mye i telefonen da han sto på busslomma etter ulykka. Han må ha ringt i det han gikk ut av bilen, det er det han har bilder av i hodet sitt. Han klarer ikke å huske alt.

Saken mot skadevolder ble henlagt igjen av politiet i brev av 21.4.22. Skadelidte klaget på politiets henleggelse i brev av 12.5.22 og 18.5.22. Politadvokat i (...) fant imidlertid ikke grunnlag for å omgjøre henleggelsen, jf. påtegningsark datert 23.5.22.

Forsikringsforetaket opprettholdt deretter sin tidligere avkortning på 50 % i brev av 3.6.22.

Skadelidtes nye klage over politiets henleggelse førte ikke frem, jf. påtegningsark fra statsadvokatembete datert 6.9.22. Skadelidte klaget deretter igjen over politiets arbeid i brev av 23.10.22.

Skadelidte opplyste 28.10.22 at hun var innlagt på sykehus fra 13.9.21 og fram til 24.9.21. Deretter var hun på et tre ukers langt rehabiliteringsopphold. Hun opplyste videre at hun var 100 % sykemeldt fram til 14.8.22, 80 % sykemeldt fram til 8.9.22 og fra 9.9.22 har hun ikke kunne jobbet mer enn 40 %.

Skadelidte har i det vesentlige anført at foretaket ikke kan avkorte kravet hennes etter bal. § 7 første ledd. Skadelidte hadde ikke andre alternativer for å komme seg vekk fra bussholdeplassen, enn å krysse veien. Videre så hun seg godt til begge sider uten å se noen biler til høyre for henne. Skadevolder har derimot vært uaktsom. Skadelidte har i den forbindelse vist til at skadevolder enten har sett henne før midtlinjen, men latt være å ta hensyn til henne eller at han ikke har sett henne før hun nesten var over veien på tross av god sikt på en lang rett strekning. I alle tilfeller

kunne skadevolder unngått kollisjonen ved å ha bremsset opp eller svingt unna. At påkjørselen skjedde mellom en bussholdeplass og en gangvei, gjør dessuten skadevolders opptreden mer klanderverdig. I den forbindelse har skadelidte vist til LG-2014-70138, Rt-2008-1332 og LE-2022-37665. For øvrig har politiets etterforskning vært svært mangelfull. Politidokumentene inneholder derfor flere feilopplysninger.

Avkortningen på 50 % er uansett uforholdsmessig høy. Skadelidte har i den forbindelse vist til skadevolders skyldgrad, jf. Rt-1969-51, og skadene hun ble påført etter hendelsen. Verken HR-2016-1464-A eller FinKN-2017-166 er sammenlignbare med denne saken.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det kan avkorte skadelidtes krav med 50 % etter bal. § 7 første ledd. I henhold til politidokumentene kom skadelidte plutselig løpende ut i veibanen uten å ha sett seg tilstrekkelig for. Det dreier seg om en trafikkert vei med fartsgrense på 70 km/t uten fotgjengerovergang. Skadelidte hadde da en klar oppfordring til å se seg ordentlig for før hun krysset veien. Dokumentasjonen tilsier videre at skadevolder bremsset så snart han så henne, uten å kunne unngå påkjørselen. Det finnes heller ikke holdepunkter for å konkludere med at skadevolder brukte mobilen under hendelsen. Skadelidte er derfor mer enn lite å legge til last, jf. også Rt-1972-1241 og FinKN-2017-166.

Etter en totalvurdering av skadelidtes klart uaktsomme bidrag til påkjørselen, skadefølgen og det forhold at skadevolder ikke kan bebreides, mener foretaket avkortningen må settes til 50 %. Foretaket har i den forbindelse vist til HR-2016-1464-A og FinKN-2017-166.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikringsforetaket kan avkorte skadelidtes krav med 50 % etter bal. § 7 første ledd.

Nemnda tar først stilling til hvilket faktum som skal legges til grunn. I bevisvurderingen tillegger nemnda tidsnære bevis størst vekt, jf. blant annet Rt-2009-2336A, avsnitt 35. Bevis som er tilkommet senere tillegges mindre vekt, spesielt opplysninger som har tilkommet etter at det oppstod uenighet med selskapet. Dette er i tråd med prinsippene Høyesterett har lagt til grunn for bevisvurderinger, jf. blant annet Rt-1998-1565, og er dessuten et utslag av nemndas skriftlige saksbehandling.

Slik saken er opplyst, finner nemnda at det må legges til grunn at skadevolder først så skadelidte da hun var omtrent 20 meter unna og befant seg på midtstripa på vei over en europavei. Dette støttes av skadevolders forklaringer til politiet og forklaringen til vitnet Y. Videre legger nemnda til grunn at skadelidte kom i rask gange eller løpende ut i veien og at skadevolder bremsset etter beste evne etter at han ble oppmerksom på skadelidte. Dette støttes av skadevolders egen forklaring, samt at et av vitnene opplyste til politiet at skadevolder rakk å bremse litt rett forut for ulykken og at skadevolder ikke hadde sjans til å stoppe for skadelidte. Et annet vitne forklarte dessuten at skadevolder stoppet kun få meter etter kollisjonstidspunktet. På bakgrunn av vitneavhørene legger nemnda videre til grunn at skadevolder kjørte under fartsgrensen før han ble oppmerksom på skadelidte.

Slik nemnda ser det er det ingen holdepunkter for at skadevolder først ble oppmerksom på skadelidte da hun var midt i veien på grunn av uoppmerksomhet, f.eks. på grunn av bruk av mobiltelefon. Både skadevolder og vitnet Z forklarte at skadelidte kom ut fra intet. Ettersom Z, ifølge vitneavhøret, lå 20-25 meter bak skadevolders bil før påkjørselen, er det etter nemndas syn ikke grunnlag å si at vitnets sikt var hindret, slik skadelidte hevder. Utover dette er det uklart hva som er årsaken til at skadevolder først så skadelidte da hun var midt i veien. Avhøret av skadevolder 2.3.22, vitneavhøret av Z og informasjonen fra anmeldelsen i saken inneholder

informasjon om at skadelidte kan ha krysset veien bak bussen hun satt på med eller en annen bil. Dette er bestridt av skadelidte. Etter nemndas syn er det nødvendig med muntlige forhandlinger for de ordinære domstolene for å avklare den nærmere årsaken til hvorfor skadelidte ikke ble sett på et tidligere tidspunkt.

Når det gjelder skadelidtes opptreden, forklarte hun selv til politiet at hun gikk lengst bak i busslommen og så seg nøye om til venstre og høyre og så til venstre igjen uten å se noen biler til høyre for seg. Hun forklarte også at hun krysset veien i jevn gangfart. Bildene av ulykkesstedet viser at påkjørselen fant sted på en lang og rett strekning, hvor skadelidte hadde god og lang sikt i den retningen skadevolder kom kjørende fra, noe skadelidte selv har bekreftet i klagen til nemnda. Etter en helhetsvurdering av bevisene i saken kan ikke nemnda se noen annen forklaring på hvorfor skadelidte ble truffet av skadevolders bil, enn at hun ikke så seg tilstrekkelig før hun gikk ut i veien.

Spørsmålet er etter dette om foretaket kan avkorte skadelidtes krav etter medvirkningsregelen i bal. § 7 første ledd.

Det følger av bal. § 4 første punktum at en skadelidt har krav på erstatning hos forsikringsselskapet til den motorvognen som "gjer" skade. Dette betyr at foretaket i utgangspunktet er ansvarlig for skadene skadelidte ble påført etter hendelsen.

Foretaket har avkortet skadelidtes krav med 50 prosent etter medvirkningsregelen i bal. § 7 første ledd. Det følger av denne bestemmelsen at en skadelidts erstatningskrav kan avkortes dersom hun eller han har medvirket til skaden med fortsett eller uaktsomhet på en slik måte at vedkommende er mer enn bare lite å legge til last. I så fall avhenger spørsmålet om skadelidtes krav skal avkortes, og i tilfelle med hvor mye, på en helhetsvurdering av "åtfærd på kvar side og tilhøva elles". Målet er ifølge forarbeidene å komme frem til en rimelig løsning ut fra en konkret vurdering.

Det er Eir som har bevisbyrden for anførselen om medvirkning. Beviskravet er alminnelig sannsynlighetsovervekt, jf. blant annet LA-2022-139389.

Avkortning krever at skadelidte har medvirket til skaden forsettlig eller ved mer enn liten uaktsomhet. Dette innebærer at forsett, grov uaktsomhet og mer kvalifiserte former for simpel uaktsomhet kan gi grunnlag for avkortning.

Det er ingen automatikk i at skadelidtes krav skal avkortes, selv om han eller hun har utvist mer enn bare litt uaktsomhet. Rettspraksis viser at skadelidte ofte vil ha krav på full erstatning dersom skadevolders uaktsomhet har vært markert grovere enn skadelidtes og skadelidte har fått en alvorlig skade, jf. Rt-2005-887 (Bilbeltedommen). Motorvognforsikringsdirektivene stiller videre krav til at avkortning på grunn av medvirkning må være forholdsmessig, jf. Rt-2008-453 avsnitt 52 (Vorspieldommen), der det er uttalt at skadevolders bidrag til skaden var større enn skadelidtes, og at avkortningen derfor ikke kunne være over 50 prosent. Dersom skadevolder ikke kan bebreides, vil avkortningen derimot kunne være 50 eller mer.

I vurderingen må det legges stor vekt på hvilken medisinsk invaliditet og hvilken grad av ervedsmessig uførhet hendelsen har påført skadelidte. Det vil også være relevant å se hen til skadelidtes alder på ulykkestidspunktet. Dagens krevende trafikkbilde og skadelidtes vern mot personskader etter regler om objektivt ansvar innebærer dessuten en relativt høy terskel for avkortning, jf. HR-2016-1464-A (Trikkedommen).

I Trikkedommen vurderte Høyesterett hvor mye erstatningskravet til en skadelidt som ble påkjørt av trikken, da hun gikk på rødt lys skulle avkortes. Rettsgrunnlaget var jernbaneansvarsloven, men

medvirkningsbestemmelsen i denne loven var utformet etter mønster av bal. § 7 første ledd, og avgjørelser er derfor også relevant for saker som gjelder bilansvarsloven. Når det gjelder hendelsesforløpet i dommen, er det lagt til grunn at skadelidte

på rødt lys krysset et kjørefelt for biler og busser før hun kom til en trafikkøy hvor det sto andre fotgjengere og ventet på grønt lys før de passerte gaten med trikkelinjer i hver retning. Å tross av at det var rødt lys og andre fotgjengere sto og ventet, gikk eller løp hun ut i gaten og ble påkjørt av trikken som kom fra hennes venstre side. Jeg legger til grunn at hun har gått i egne tanker.

På bakgrunn av dette la Høyesterett til grunn at skadelidte hadde vært klart uaktsom og at trikkeføreren ikke kunne bebreides. Skadelidte ble påført brudd i bekkenet, brudd i kjeven og kuttskade på haken. Dommen inneholder ikke opplysninger om skadene førte til ervervsmessig uførhet. Avgjørende for Høyesteretts vurdering var skadelidtes klart uaktsomme bidrag til skaden og de forhold som begrunner objektivt ansvar for trikk etter jernbaneansvarsloven. Sett hen til den skadefrekvens og skadealvor som skapes av trikken, talte det sistnevnte for å være ekstra varsom med avkortningen.

Nemnda har i flere saker etter Trikkedommen vurdert avkortningens størrelse i tilfeller hvor skadelidte blir påkjørt mens han eller hun krysser en vei. Både Trikkedommen og nemndspraksis, herunder FinKN-2017-228 trekker i retning av at skadelidtes krav skal avkortes med 50% der skadelidte har vært klart uaktsom, mens skadevolder ikke kan bebreides. FinKN-2017-228 viser at avkortningen i slike tilfeller likevel må reduseres dersom skadelidte påføres særlig store skader.

Spørsmålet blir etter dette om skadelidte har vært mer enn bare lite å legge til last. Når det gjelder hendelsesforløpet, er det lagt til grunn at skadevolder først så skadelidte omtrent 20 meter før påkjørselen, uten at dette skyldtes uoppmerksomhet fra hans side, og at han deretter bremsset ned etter beste evne. Basert på dette, kan ikke nemnda se at skadevolder har opptrådt uaktsomt. Det bemerkes at saken mot skadevolder ikke ble fratatt førerretten etter hendelsen, og at saken mot han senere ble henlagt. Slik saken er opplyst kan ikke skadevolder bebreides for at han ikke svingte unna henne. Når det gjelder skadelidtes opptreden, må det legges til grunn at hun ikke så seg tilstrekkelig før hun krysset den trafikkerte veien der fartsgrensen var 70 km/t. Skadepotensialet var stort og stilte økt krav til skadelidtes aktsomhet. Nemnda finner på denne bakgrunn at skadelidte er mer enn bare lite å legge til last.

Slik saken er opplyst, og sett hen til tidligere praksis, finner nemnda at det ikke kan avkortes mer enn 50 %. Det er imidlertid vanskelig å si noe mer konkret om avkortningsgrad da det finnes begrenset informasjon om hvilke varige skader skadelidte har blitt påført og om dette vil få ervervsmessige konsekvenser også i framtiden. Den nøyaktige størrelsen på avkortningen vil blant annet avhenge av hvilken varig medisinsk invaliditet og eventuelle ervervsmessige uførhet ulykken har påført skadelidte.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).